

Correspondència amb el Senegal

A iniciativa d'un pare de l'Institut, que té un fill d'origen senegalès, va començar una activitat extraescolar al maig del 2001 amb Clot RTV, «Apropa't al Senegal», que es desenvoluparia també al llarg del curs següent. Aquesta iniciativa ens va fer pensar que seria interessant d'iniciar una correspondència escolar.

A l'Institut havíem tingut l'experiència, els dos cursos anteriors, de correspondència amb l'escola de secundària 9 de Junio dels camps de refugiats del Sàhara Occidental. L'experiència va ser molt positiva tant per als alumnes que van iniciar-la com per als procedents d'altres cursos de l'ESO que es van incorporar a la recollida de material per a la 7a Caravana per la Pau al Sàhara. Els alumnes que van iniciar aquesta experiència van acabar 4t d'ESO.

Això ens va fer pensar que seria bo començar la correspondència amb el Senegal amb els cursos de 3r d'ESO i de 2n, que és on era l'alumne d'origen senegalès. Aquesta correspondència va començar el curs 2001-2002, va continuar el curs passat i s'hi van afegir els alumnes que ara fan 2n i enguany s'incorporen també els alumnes nous de 1r d'ESO.

Tres són els centres amb què hem tingut intercanvi de correspondència:

- Lycée Elhadhi Baba Ndiongue, de Podor, al nord del país (que ha participat ja dues vegades en el nostre Sant Jordi);
- École Bambou, Bambou, Kedougou, al sud-est del país;
- École Alpha Mamadou Sadio Ba, de Kedougou, al sud-est del país.

En el primer cas, va ser el pare de l'AMPA i membre del consell escolar, Matthew Clark, el que va buscar el contacte i per Nadal va viatjar amb el seu fill per conèixer personalment el professorat i alumnes d'espanyol del Lycée amb qui ens comuniquem per correu electrònic i postal.

El projecte i el viatge es van recollir al *web* de l'AMPA, que ha donat suport des del primer moment a aquesta experiència.

Les dues escoles de Kedougou les vam connectar a través de Koumera Diakhaby, de l'ONG Associació Diakha Madina, que ens fa de correu i participa en la Caravana Solidària amb el Senegal.

Aquest any hi participem per tercera vegada recollint material escolar per a escoles de la zona de Kedougou, amb la particularitat que els alumnes de segon estan enviant un obsequi de material escolar a la persona amb qui s'estan escrivint i els de 1r ho fan per a la classe amb què s'escriuran.

Pensàvem que d'aquesta manera hi ha la possibilitat que els senegalesos puguin correspondre amb un altre obsequi i que els nostres alumnes s'adonin que la gent d'aquests països en desenvolupament també tenen coses a oferir-nos i coses a aportar. L'intercanvi Nord / Sud no seria aleshores unidireccional.

L'experiència ens ha permès treballar junts en un projecte a tres sectors de la comunitat educativa: pares i mares, alumnat i professorat, ja que la correspondència s'ha dut a terme a les tutories com un projecte de classe, treballant conjuntament amb els professors de llengua i el de francès, que ens ha traduït les cartes amb els seus alumnes de 3r, 4t d'ESO i batxillerat.

Per Sant Jordi, el curs passat es va fer un contacontes del Senegal a la biblioteca pels alumnes de 1r d'ESO i enguany tenim pensat representar una adaptació teatral del conte mandinga *Pell de llarinté, cua de tiré* al segon trimestre amb alumnes de 2n d'ESO.

Els textos que ens van enviar de Podor per participar en el nostre concurs literari de Sant Jordi van ser llegits a classe i després un jurat format per pares, alumnes i professorat en va triar els guardonats, que van ser editats a la nostra revista de Sant Jordi, juntament amb els nostres. Als guanyadors se'ls va enviar el seu premi, consistent en llibres en castellà i exemplars de la revista, així com uns llibres per la biblioteca del seu Lycée.

S'ha anat donant difusió de l'experiència també al *web* de l'Institut.

Els pares i mares dels alumnes que hi participen han acollit molt bé aquest projecte i comptem amb la seva col·laboració.

Actualment, estem treballant una comissió de pares i professorat en la preparació d'una exposició que recull l'experiència i les impressions i vivències dels alumnes.

Aquesta experiència s'ha presentat els tres cursos al Projecte «Barcelona identitats», del qual s'han obtingut ajuts, i l'AMPA va demanar una subvenció al districte de Sarrià-Sant Gervasi per a l'exposició que estem preparant.

Els nostres alumnes participen amb il·lusió. Pensem que aquest projecte està contribuint que se sentin més vinculats a la vida del centre en tenir un projecte com a classe que té una projecció externa i els permet conèixer i apreciar realitats diferents de la nostra. Estem constatant que estan abandonant cada vegada més els estereotips i es mostren receptius a conèixer altres realitats.

En un món cada cop més globalitzat i en una societat que tendeix al mestissatge, pensem que l'escola ha d'oferir mitjans per donar als alumnes elements per conèixer altres realitats culturals que progressivament conviuen amb nosaltres. El mutu coneixement, el respecte envers els valors i altres percepcions de la vida i la manera com afrontar-la han de ser un repte que la institució escolar del nostre país no ha de defugir.

Aspectes que afavoreixen la participació

En primer lloc, la correspondència ofereix un marc d'apropament afectiu a persones d'una cultura diferent i afavoreix l'empatia. Aquest voler-se posar en la pell d'un altre fa més fàcil entendre que tots som iguals quant a drets i alhora tots tenim dret a la diferència, a la nostra identitat col·lectiva.

El fet de tenir a l'Institut un company d'origen senegalès amb qui hi ha unes relacions excel·lents pot reforçar aquest interès. El suport que dóna l'AMPA a aquesta iniciativa obre una línia de treball interessant amb les famílies.

El contacte directe amb persones d'un altre país, de religió musulmana i de l'Àfrica negra té molt d'interès per trencar estereotips i apropar-nos a la seva realitat actual.

Per una altra banda, els nostres alumnes han d'aprofundir en la seva identitat col·lectiva quan han d'explicar-los on vivim, quina és la nostra llengua, les nostres festes i tradicions...

El fet de decidir què expliques de tu mateix en una carta fa que cadascú pugui sentir-se reconegut i que es pugui visualitzar la diversitat que tenim també en les nostres aules. Es participa des del foment de l'autoestima i l'acceptació del company. Els nous veuen que l'Institut valora positivament el coneixement d'altres cultures i la convivència i que ells poden aportar elements de la seva que seran valorats de la mateixa manera.

Igualment es parteix de l'autoestima quan hem fet una aportació col·lectiva com a classe: el mural que vam enviar el passat novembre sobre paisatges de Catalunya, el de Sant Jordi al juny i el que hem fet ara sobre la festa major de Barcelona.

També trobem interessant estar en contacte amb una ONG que té projectes al Senegal. El fet que els nostres alumnes adolescents entrin en contacte amb adults compromesos amb problemàtiques concretes els ofereix un model positiu d'actuació en aquest món complex en què vivim.

Quins resultats observem?

Aquest projecte s'emmarca en un treball més global a l'Institut sobre participació que comprèn l'assemblea de delegats i delegades, els representants al consell escolar, els corresponsals del Punt d'Informació, la Comissió de l'Agenda 21, els contactes amb l'àrea de joventut del districte i la participació en activitats organitzades per aquest, com ara en el Dia Internacional de la Dansa i el Recital de Poesia Jove, la participació en la Mostra de Programes Culturals...

També la participació dels alumnes en comissions per participar en la festa de l'Institut organitzada per l'AMPA i l'associació d'alumnes, així com la festa de carnaval, organitzada per l'assemblea de delegats i l'associació d'alumnes, així com les comissions d'alumnes que coordinen la recollida de material per a les caravanes solidàries al Sàhara i al Senegal.

Es constata també en la participació del nostre Institut en les tres trobades de representants d'alumnes del districte Sarrià-Sant Gervasi.

Evidentment l'avaluació no és quantitativa, sinó que l'hem de fer copsant la participació de l'alumnat en diferents aspectes, sempre comptant amb els alts i baixos que tenen els nostres adolescents, però intentant que no hi hagi un divorci entre la seva vida personal i la vida de l'Institut i que aquest el ofereixi un espai significatiu perquè madurin personalment i socialment.

Antoni Monté Rocabruna
Director i president del Consell Escolar
Octubre del 2003

Annexos

Revistes de Sant Jordi dels dos últims cursos, on hi ha la participació de l'Institut de Podor.
Programa de la Diada de la Pau de 2003, amb un dibuix d'un alumne de Kedougou i informació de la campanya de recollida de material escolar per a la Caravana Solidària al Senegal.

Adreça del centre: IESM Serrat i Bonastre
C. Marquès de Santa Anna, 4
08024 Barcelona
Tel.: 93.217.41.42
Fax: 93.415.43.91 / E-mail: a8014188@centres.xtec.es